

Barát József: Paraván mögött - az élet vége Magyarországon

Cser Kiadó, 2025.

Átfogó tájékoztatást, fontos támpontokat és hatékony segítséget kap az az olvasó, aki Barát József Paraván mögött - Az élet vége Magyarországon c. könyvéhez fordul életvégi döntéseket előkészítendő, megkönnyítendő. A szerző interjúalanyai az egészségügyi szakterületek széles spektrumának, valamint a jogi szakmának jeles és hiteles képviselői, többek között Hegedűs Katalin tanatólogus egyetemi docens, Svéd Tamás intenzív terápiás orvos, Bodoki György onkológus, Stánicz Péter ügyvéd. A szerző saját édesanyja, valamint Karsai Dániel alkotmányjogász betegségéből és méltatlan szenvedéséből kiindulva elsősorban az eutanázia kérdését illetően vár állásfoglalást az illetékesektől.

A válaszok több évtizedes tapasztalatra épülően bölcs és alázatos élet- és halál szemléletet tükröznek. Felhívják a szerző és az olvasó figyelmét számos olyan kérdésre, aminek még az "eutanázián innen" prioritást kell kapnia. Fogalmak tisztázásával segítik az egészségügyi útvesztőiben való eligazodásunkat, tudatosságra nevelnek és cselekvésre készítetnek minket. Cselekvésre, hiszen azzal együtt, hogy bizonyos mértékig valóban ki vagyunk szolgáltatva az egészségügyi gépezetnek, nem keveset tudunk tenni saját és hozzátartozóink életéért, annak végső szakaszáig és azon túl is, még mielőtt kritikus állapot következne be.

Már akkor megtegyük az első lépést, amikor elolvassuk Barát József könyvét. A könyvben olvasottak ugyanis bizonyára elgondolkodtatnak bennünket azon, hogy vajon elég egészségtudatosan élünk-e? Járunk-e rendszeres orvosi kontrollokra és ezzel kézben tartjuk-e egészségünket, amennyire tőlünk telik? Követjük-e, hogy a hozzátartozóink is hasonlóan tesznek-e? Másodszor: tájékozódunk-e arról, hogy az egészségügyi törvény milyen orvosi kezeléseket - vagy azok korlátozását - illető önrendelkezést tesz lehetővé, milyen módon, és kívánunk-e ezzel élni magunk, illetve kívánunk-e családtagjaink. Ez utóbbihoz is kapunk támpontokat a könyvből. Harmadszor: mi az álláspontunk azokat az életvég szakaszában felmerülő fogalmakat és lehetőségeket illetően, amiket Barát József és interjúalanyai felsorakoztatnak: úgy mint hospice, palliatív ellátás, palliatív szedáció, stb. Végül, a könyvben olvasottak birtokában kellően informáltak leszünk ahhoz is, hogy a különböző véleményeket mérlegelve új megvilágításból,

árnyaltabban tekintsünk az eutanázia kérdésére is, és átfogóbb tudással rendelkezünk ahhoz, hogy döntéshozóinkat - lehetőségeinkhez mérten - megfelelően tudjuk orientálni a törvényi- és egészségügyi rendszerhiányosságok orvoslásában. Bokorovics Tímea hospice-koordinátort idézve „[i]gazán jó az lenne, ha a hatékony palliatív ellátás mindenki számára elérhető lenne, és az emberek tudnák: bármi történjen is, lesz, aki gondoskodik a szenvedésük enyhítéséről” (172.o.)

Barát József elhatárolódik a halál kérdését körülvevő transzcendenciától. Ez a hozzáállás tudatos választás, és bőven áll rendelkezésre filozófiai és más szakirodalom azok számára, akik igénylik. A könyvnek épphogy erénye az itt-és-most kézzelfoghatósága, gyakorlatiassága, racionalitása. Az interjúk során számos olyan szervezet és más, az életvég kérdésével foglalkozó fórum neve is elhangzik, amelyekkel érdemes ismerkedni és konzultálni: ilyen a Méltóságért Alapítvány, az Életvégi Tervezés Alapítvány, a Magyar Hospice-Palliatív Egyesület, a Kharón Thanatológiai Szemle - ezek nevét olvasás közben feljegyezhetjük, míg a szakirodalmi hivatkozások lábjegyzetben is szerepelnek, így könnyen visszakereshetők.

Ajánlom a könyvet minden Magyarországon élő halandónak. Azon túl, hogy segítséget nyújt az átmenet kezeléséhez, a tanatológia szakirodalmának gyöngyszemeihez hasonlóan azzal az előrevivő “mellékhatással” is jár, hogy aki a halállal foglalkozik, minőségibb életet teremthet maga és hozzátartozói számára.

Vinczeffy Ágota

mentálhigiénés segítő, gyászkiérő

Vakok Állaim Intézete Budapest

agota.vinczeffy@gmail.com